

BİR MERKEP'DE GÖRÜLEN ANORMAL PLEURA KESESİ VE SOL N. PHRENICUS'UN SEYRİNDEKİ DEĞİŞİKLİK

Tayyip Çalışlar*

Evcil hayvanlarda, diaphragma'nın siniri olan n. phrenicus kalp hizasına gelince sol akciğerin medial yüzünde bir müddet seyrettikten sonra diaphragma'nın centrum tendineum'una gelir ve buradan pars muscularis'e dağılır. Bu güne kadar Ankara Veteriner Fakültesi Anatomi Kürsüsünde talebe diseksiyonu için kullanılan merkep ve diğer hayvan kadavralarında normal klâsik durum görülmüştür. Yine, talebe diseksiyonu için alınan bu merkep'te esas mevzuumuz olan, lobus diaphragmaticus sinisterin cranial parçası, n. phrenicus sinister'in medial'inde yer aldığı tesbit edilmiştir.

Materyal ve Metot

Vak'a 6 yaşında boz bir merkep'e aittir. Hayvan usulüne uygun öldürülüp % 10 formalinde tesbit edildikten sonra göğüs açıldı.

Müşahede

Cavum pectoris'in iç yüzünü örten pleura, costaların göğüs boşluğuna bakan kısımlarını ve spatium intercostalis'leri pleura costalis olarak örter. Costalara daha sıkıca yapışan ve pleura'nın lamina parietalis'i olan bu yapı olarak daha ziyade kaburgalar arasında kuvvetli olan esnek fascia endothoracica ile takviye olur.

Pleura costalis arkada, fornix phrenicocostalis'i yaparak diaphragmanın pars muscularis'i üzerine pleura diaphragmatica olarak yayılır. Dorsalde, median hattan sagital bir tarzda ventrale doğru pleura mediastinalis olarak iner ve iki tarafıki beraber indiklerinden mediastinum'u yaparlar.

Vak'amızda yukarıda kısaca izah edilen durumdan başka ve normalden ayrı olarak görülen durum şudur: N. phrenicus sinister'e, incisura cardiaca'nın kenarından itibaren kalın seröz bir pleura yaprağı bağlanır.

* A. Ü. Veteriner Fakültesi Anatomi Kürsüsü Doçenti

Bu, n. phrenicus'un diaphragma'da sonlandığı yere kadar devam eder. Bu seröz yaprak (Şekil : 1), ventrale doğru iner ve n. phrenicus'dan 6 cm. kadar ventralde ikiye ayrılır. Bunlardan lateral olan pleura costalis'e geçer.

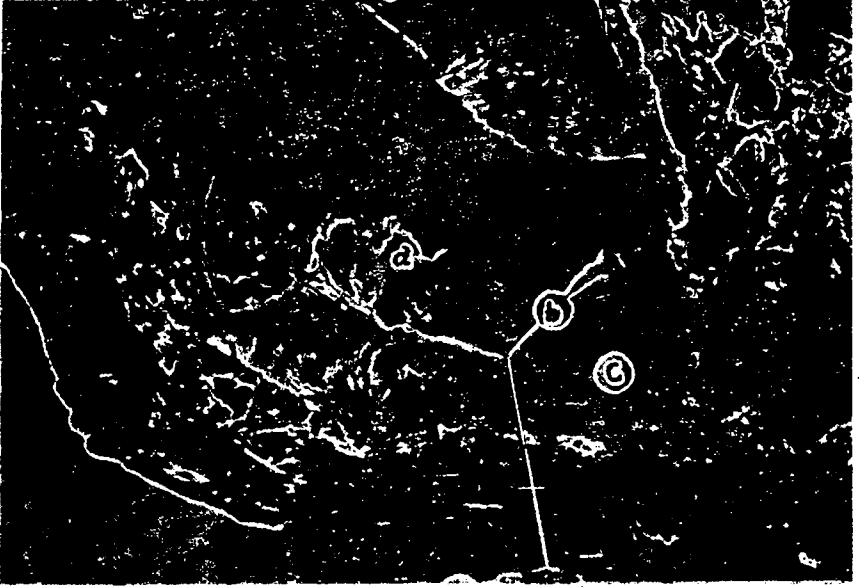
Şekil 1 — Göğüs boşluğunun soldan görünüşü a — Lobus diaphragmaticus, b-N. phrenicus c — Diaphragma, d-Kalp

Medial yaprak, caudalde diaphragma üzerine intikal eder ve oradan sagittal olarak ve cranial'e doğru bir seyir göstererek kalbin caudal yüzünde pericardium'a yapışır. Bu şekilde medial yaprak dorsale doğru açık, ventral ve yanlardan kapalı bir kese meydana getirmiş olur (Şekil: 2). İşte, bu kesenin içine pulmo sinister'in lobus diaphragmaticus'unun ön kısmının bir parçası yerleşir (şekil: 1). Bu durumda, n. phrenicus sol akciğerin lobus diaphragmaticus'unun lateral yüzünde yer aldığı görülmektedir.

N. phrenicus'dan ventrale doğru inen bu seröz zar âdeta omentum görünüşündedir ve zarın üzerinde herhangi bir perforation mevcut değildir.

Böyle vak'ayı literatürler kaydetmemektedir. N. phrenicus sinister, 5 inciden 7 inciye kadar olan boyun sinirlerinin ventral kollarının birleşmesinden meydana geldikten sonra göğüs boşluğuna girer ve basis cordis üzerinde mediastinum ile pericardium'unun fibros yaprağı arasından ve akciğerin lobus diaphragmaticus'unun medial yüzünden diaphragma'ya geçer. N. phrenicus'un akciğerin lateralinden geçmesi durumunda; inspirasyon esnasında akciğer genişliyeceği ve dolayısıyla siniri daha laterale iteceği muhakkaktır. Bu durumda diaphragma'nın sol yarımı craniale doğru az dahi

olsa çekilecektir. Diaphragma, cavum abdominis'e doğru sağ kısmı kadar gidemeyecektir ve dolayısıyla bu durum hayvanın teneffüsünün az çok zor olmasını intaç ettirir.

Şekil 2 — Göğüs boşluğunun soldan görünüşü a - Kalp, b- N. phrenicus' c - Diaphragma

Ö z e t

Pulmo sinister'in lobus diaphragmaticus'u pleura'nın yapmış olduğu bir kese içinde yerleşmiş şekilde görülmüştür. Bu kese n. phrenicus'a bağlanan pleura yaprağı tarafından meydana gelir.

S u m m a r y

An Abnormal Pleural Sac and Variation In The Course of The Left Phrenic Nerve In a Donkey

This is a case that diaphragmatic lobe of the left lung is located in a sac which formed by pleura. The pleura is attached to the left phrenic nerve.

A layer emerges from this pleura and makes this sac. The right wall of the sac is attached to the caudal portion of the pericardium at the posterior border of the heart.

L i t e r a t ü r

1 — Chauveau, A. and Arloings, S., "*The comparative Anatomy of the domesticated animal*"; J. and A. Churchill, London 1891.

2 — Doğuer, S., "*Evcil hayvanların karşılaştırmalı sistematik anatomisi*", Fasıkeül: 1, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1962.

3 — Ellenberger Und Abum, "*Handbuch der Vergleichenden Anatomie der Haustiere*", Verlag Paul Parey, 1943.

4 — Nickel + Schummer + Seiferle, "*Lehrbuch der Anatomie der Haustiere*", II, Paul Parey in Berlin und Hamburg, 1960.